

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса**

Шевченка Кафедра педагогіки та психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО
КОМПОНЕНТУ ПСИХОКОНСУЛЬТАТИВНА
ПРАКТИКА**

рівень вищої освіти – *перший*

(*бакалаврський*) галузь знань – *05*

Соціальні та поведінкові науки

спеціальність – *053 Психологія*

освітньо-професійна програма – *Психологія*

Кременець, 2021

Мельник Ю.С. Робоча програма освітнього компоненту
Психоконсультативна практика для студентів спеціальності 053
Психологія. – Кременець, 2021. – 9 с.

Розробник програми:

Мельник Ю.С. – старший викладач кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології 31 серпня 2021 р. (протокол № 1).

Завідувач кафедри

В. Терпелюк

1. Вступ

Проходження психоконсультаційної практики є ключовою складовою базової професійної підготовки майбутнього психолога. Проходження практики спонукає студента синтезувати особисті методи та технології роботи з різними групами клієнтів, з урахуванням досвіду психодіагностичної практики.

2. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія Освітньо-професійна програма: Психологія	Нормативна	
Кількість модулів – 1			
Загальна кількість годин –120	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4		4	4
		Семестри	
		7	7
		Аудиторні год.	
		51 год.	20 год.
		Самостійна робота	
69 год.		100 год.	
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

- для денної форми навчання – 43% / 57%.
- для заочної форми навчання – 16 % / 84 %.

Мета викладання курсу освітнього компоненту
Психоконсультаційна практика – формування практичних умінь та навичок психологічного консультування, формування здатностей та умінь вирішувати завдання діяльності фахівця у сфері психологічної допомоги.

Основними завданнями є: формування практичних умінь і навичок студентів із психологічного консультування, оволодіння науковими основами і теоретичними засадами роботи психолога-консультанта на практиці, формування здатностей та умінь вирішувати завдання діяльності фахівця у сфері психологічної допомоги

Освітній компонент Психоконсультативна практика спрямований на формування у студентів професійних компетентностей:

1. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення, аналізувати власну діяльність.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність до толерантної поведінки.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово, слухати, говорити, читати та писати державною мовою у відповідних соціальних та культурних контекстах.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, в тому числі з питань психологічного благополуччя та охорони психічного здоров'я.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики та усвідомлювати межі своєї компетентності.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності, а також до осіб з особливими потребами.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, усвідомлювати межі власної компетентності.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я, у тому числі і психічного (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. Тематичний план

Під час практики запропонований орієнтовний зміст занять може коригуватись керівниками практики від кафедри та від бази практики залежно від науково-методичної орієнтації спрямування студентів.

№	<i>Завдання практики</i>
1	Ознайомлення з програмою практики. Ознайомлення з документальною та організаційною структурою бази практики. Визначення мети діяльності бази практики і ознайомлення з її основними напрямками роботи.
2	Ознайомлення і робота з методичними та організаційними ресурсами бази практики.
3	Визначення мети і завдання психологічного консультування, структури та основних процедур консультативного процесу, особливостей встановлення та технік підтримання контакту, правил складання психокорекційних програм для індивідуального і групового використання.
4	Участь у проведенні діагностичних і психокорекційних заходів: а) визначити актуальну психологічну проблематику хворого; б) сформулювати її та обрати консультативну стратегію, скласти психокорекційну програму; в) визначити мету і завдання консультування; г) спланувати консультативний процес; д) укомплектувати психокорекційну групу; е) провести індивідуальну та групову психокорекцію відповідно до актуальної проблематики та індивідуально-психологічних особливостей,

	оцінити їх ефективність.
5	Виховний захід (тренінгова програма).
6	Підготовка звітної документації.

4. Етапи практики

I. Етап:

1. Знайомство з особливостями професійної діяльності практикуючого психолога на конкретному робочому місці.
2. Аналіз робочого часу психолога та визначення тієї її частини, яка відводиться на психодіагностику і психологічне консультування.
3. Виявлення основної проблематики психологічного консультування.
4. Спостереження за проведенням психологічної консультації фахівцем-психологом.
5. Одержання практикантом індивідуального завдання на проведення самостійних консультацій (індивідуальної та групової).

II. Етап:

1. Збір необхідної інформації та матеріалів для консультацій; – проведення консультацій.
2. Проведення консультацій.
3. Погодження проекту консультації з практикуючим психологом.
4. Проведення індивідуальної консультації.
5. Проведення групової консультації.

III. Етап:

1. Підготовка звітної документації (щоденник практики, психодіагностична карта, звіт, характеристика із місця проведення практики).

5. Бази практики:

Загальноосвітні навчальні заклади; навчально-виховні заклади для дітей-сиріт і дітей, які залишились без піклування батьків; позашкільні заклади освіти; соціальні служби для молоді; служби у справах неповнолітніх; приймальники-розподільники органів внутрішніх справ для неповнолітніх; центри соціально-психологічної реабілітації населення.

6. Види індивідуальних завдань

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта.
2. Щоденник практики.
3. Протокол спостереження за консультацією, яку проводить практичний психолог.
4. Конспект до тематичної групової консультації. Перелік питань, які були задані після консультації.
5. Картки індивідуальних консультацій з висновками студента-практиканта.
6. План тематичної групової консультації.

7. Звіт студента про проходження практики відповідно до видів навчальної діяльності змістово-діяльнісної структури модулів.

8. Загальна презентація результатів практики на факультеті (загальний звіт підгрупи).

9. Характеристика на студента.

7. Методи навчання

Робота з методичними матеріалами до практики, розповідь, інструктаж, дискусія, стандартизовані тести, розв'язання ситуаційних завдань, інтерв'ю, моделювання, тренувальні вправи, види реальної участі у психоконсультативному, розвивальному, просвітницькому процесах.

8. Методи контролю

Поточне оцінювання: оцінювання звітної документації, самооцінювання, захист практики. Підсумкова оцінка – залік.

Оцінювання результатів практики

№ з/п	Види робіт	Максимальне оцінювання в балах
1.	Скласти програму і організувати психологічне дослідження визначеної групи	20 балів
2.	Провести спостереження та психологічну бесіду	20 балів
3.	Спланувати психологічне консультування і психокорекцію осіб з проявами страху і тривоги (важковиховуваними, педагогічно запущеними, посттравматичним стресом, алкозалежними, токсикоманами, девіантними) або провести профорієнтаційну роботу	20 балів
4.	Підготовка та проведення виховних заходів з окресленими категоріями	20 балів
5.	Оформлення документації	10 балів
6.	Представлення і захист матеріалів практики	10 балів
	Разом у балах	100 балів

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

Оцінка «відмінно» (A) - всі завдання практики виконано у повному обсязі,

виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності.

Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності.

Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та університету. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

Оцінка «добре» (В) - завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продемонстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та університету. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

Оцінка «добре» (С) - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, завірені печаткою підписи керівника від бази практики та університету. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Оцінка «задовільно» (D) - завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «достатньо» (E)- завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Оцінка «незадовільно» (FX) - завдання невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутні щоденник та характеристика-відгук.

9. Рекомендована література

Основна

1 Анєнкова І. П., Байдан М. А., Русова В. М. Психологічне консультування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2018.

2 Главацька О. Л. Основи психологічного консультування особистості: навч. Посіб / О.Л. Главицька – Київ: Каравела, 2018. С. 99-143.

3. Лагутін В.А. Практична психологія: основи психологічного консультування / В.А. Лагутін, О.П. Ілларіонова. – Д.: ДУЕП ім.Альфреда Нобеля, 2018. – 160 с.

4. Основи практичної психології: підручник / за ред. Панок В, Т.Титаренко, Н. Чепелева та ін. – Київ: Либідь, 2019. 536 с..

5. Панок В. Г. Психологічне консультування: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / В. Г. Панок, І. М. Зварич, Я. В. Чапак, О. М. Чернописький; ред.: І. М. Зварич, В. Г. Панок, В. М. Радчук; Чернів. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. – Чернівці : Рута, 2017. – 272 с.

6. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т.М.Титаренко. – К. : ГЛАВНИК, 2016. – 96 с.

7. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція / І.М.Цимбалюк. – Навч. Посібн. Модульнорейтинговий курс. – 3-тє вид. – К.: Видавничий дім «Персонал», 2019. – 544 с.

8. Щербань О. П. Практика психологічного консультування / О.П.Щербань. – Київ: «Право», 2014.

Допоміжна

1. Антонова-Турченко О. Г. Від конфлікту до взаєморозуміння. Київ: Інст психології, 2020. 36с.

2. Ланко О. А. Психологічна майстерність консультуванні: теорія, практика, поступ: монографія / О.А. Ланко. Київ: Богданова А. М., 2019. С. 55-79.

3. Столяренко О. Б. Вплив сім'ї на розвиток різновікових взаємин дітей / О. Б. Столяренко // Проблеми сучасної психології. Випуск 27. 2015. – С. 568-580.

4. Титаренко Т.М., Кочубейник О.М., Черемних К.О. Психологічні практики конструювання життя в умовах постмодерної соціальності : монографія. / Т.М Титаренко, О.М. Кочубейник, К. : Мілуніум, 2014. 206 с.

5. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник для студентів ВНЗ. К. : Центр учбової літератури, 2008. 223 с.

6. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : навч. посібник для студентів ВНЗ. К. : ВД «Професіонал», 2007. 458 с.

7. Шевченко Н. Ф. Індивідуальне психологічне консультування : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. Ф. Шевченко; Запоріз. нац. ун-т. - Запоріжжя : ЗНУ, 2016. – 197 с.Шебанова, В. І. Діагностика та корекція агресивної поведінки молодших школярів з порушенням психічного розвитку : автореф. дис.канд. психол. наук : 19.00.04. / В. І. Шебанова. – К. : Б. в., 2002. – 18 с.

8. Щелин, И. Профилактическая и коррекционная работа с подростками- правонарушителями / Щелин И. // Воспитание школьников. – 2003. – № 6. – С. 27–29.

9. Яценко, Т. С. Теорія і практика групової психокорекції : активне соціально-психологічне навчання: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Яценко Т. С. – К. : Вища шк., 2004. – 679 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Українські підручники онлайн. URL: <http://pidruchniki.ws>